

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	(1)
บทคัดย่อภาษาไทย	(2)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(5)
สารบัญ	(7)
สารบัญตาราง	(15)
สารบัญภาพ	(16)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
ปัญหาของการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	
สมมุติฐาน	6
นิยามศัพท์	
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
นโยบายการเงินการ – คลังในระบบเศรษฐกิจแบบปิด	6
นโยบายการคลัง	7
นโยบายการเงินการ – คลังในระบบเศรษฐกิจแบบเปิด	8
นโยบายการเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่	9
นโยบายการเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเสรี	10
นโยบายการคลังภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนคงที่	10
นโยบายการคลังภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเสรี	11
การกำหนดภาษีศุลกากรสินค้าเข้า และ การให้เงินอุดหนุนสินค้าออก	12
การวัดระดับการคุ้มกัน	14
การควบคุมปริมาณสินค้านำเข้า	15
การจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ	15
การควบคุมการไหลออกของเงินทุน	17

	หน้า
ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรา	17
ดุลการชำระเงินกับการเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศ	18
ทฤษฎีคลาสสิก	19
การโอนเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเสรี	20
ทฤษฎีสสมัยใหม่	21
การเคลื่อนย้ายทุน หลักทรัพย์ต่างประเทศและอัตราแลกเปลี่ยน	23
ดุลการชำระเงิน ปริมาณเงิน และ ระดับราคาสินค้า	23
ดุลยภาพในการถือเงินและระดับราคา	24
การปรับตัวทางการเงิน และ ดุลการค้าในระบบเศรษฐกิจเปิด	24
ทุนสำรองและสภาพคล่องระหว่างประเทศ	26
ความต้องการทุนสำรองระหว่างประเทศ	27
ระดับที่เหมาะสมของทุนสำรองระหว่างประเทศ	27
ส่วนประกอบของทุนสำรอง และ สภาพคล่องระหว่างประเทศ	28
สกุลเงินต่างประเทศ	29
ทองคำ	29
สิทธิถอนเงินพิเศษ	29
โอกาสในการกู้ยืมเงินทุนสำรอง	30
ทุนสำรองระหว่างประเทศของประเทศไทย	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
“การปรับตัวของดุลบัญชีเดินสะพัดและการตอบสนองต่อเครื่องมือทางนโยบาย”	31
ทฤษฎี/กรอบแนวความคิด	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	38
ระเบียบวิธีวิจัย	40
ขอบเขตการวิจัย	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย	43

	หน้า
บัญชีเดินสะพัด	43
บัญชีทุนและการเงิน	43
บัญชีทุนสำรองระหว่างประเทศ	44
การออกแบบเชิงบรรยายเรียงตามลำดับ (3.3 ก.)	45
การออกแบบเชิงสืบค้นเรียงตามลำดับ (3.3 ข.)	48
การออกแบบเชิงแปลค่าเรียงตามลำดับ (3.3 ค.)	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
ก. การปรับดุลการชำระเงิน และ ตลาดเงินตราต่างประเทศ	48
ตามสมมุติฐานการวิจัย	48
อัตราแลกเปลี่ยน	49
อัตราแลกเปลี่ยนและอัตรากำไร	49
ความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยนกับอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศ	50
การปรับตัวของอัตราแลกเปลี่ยน	52
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดความยืดหยุ่นของอุปสงค์และ	
อุปทานเงินตราต่างประเทศ	53
ดุลการชำระเงินของประเทศไทย	54
อัตราแลกเปลี่ยนและระบบการเงินระหว่างประเทศ	55
กรณีศึกษา : เปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและสหรัฐอเมริกา	55
กรณีศึกษา : การขาดดุลบัญชีเดินสะพัดขนาดใหญ่ของสหรัฐอเมริกา	68
อุปสงค์และอุปทานของตลาดเงินตราต่างประเทศ	59
การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน แบบขึ้นลงเสรี	62
การกำหนดอัตราแลกเปลี่ยน แบบขึ้นลงคงที่	64
การตรึงค่าอัตราแลกเปลี่ยน	64
ระบบอัตราแลกเปลี่ยนปัจจุบัน	67
ประโยชน์ของอัตราแลกเปลี่ยนแบบเคลื่อนไหวขึ้นลงเสรี	71
ความมีอิสระทางนโยบาย และการขึ้นลงเสรีของอัตราแลกเปลี่ยน	71
การไหลเวียนของเงินทุน และ ระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	73

	หน้า
นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนของประเทศไทย	76
นโยบายการเงิน	77
ความเป็นมาและกรอบนโยบายการเงิน	97
มาตรการด้านการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย	79
ผลการวิเคราะห์	80
ข. การปรับดุลการชำระเงินทางด้านราคา	82
ตามสมมุติฐานการวิจัย	82
นโยบายการเงิน – การคลังในระบบเศรษฐกิจเปิด	83
1. แบบจำลอง Mundell – Fleming	83
2. กรณีการเคลื่อนย้ายทุนอย่างไม่สมบูรณ์	87
3. นโยบายภายใต้อัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลงเสรี	90
4. กรณีการเคลื่อนย้ายทุนอย่างสมบูรณ์	92
5. ผลกระทบทางนโยบายภายใต้อัตราแลกเปลี่ยน	94
ผลกระทบต่าง ๆ ทางนโยบายภายใต้อัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลงเสรี	97
นโยบายการเงิน	97
นโยบายการคลัง	98
การลดค่าของเงิน	99
ผลกระทบของความยืดหยุ่นต่อดุลการชำระเงิน	99
ผลกระทบ 2 ประการ : ด้านราคา และ ด้านปริมาณ	100
การสร้างกรอบแนวคิด: แบบจำลอง Mundell – Fleming	101
เส้น IS ในตลาดเปิด	102
เส้น LM ในตลาดเปิด	102
ดุลยภาพ	103
การขยายตัวทางการเงินภายใต้กฎเกณฑ์อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว	104
การขยายตัวทางการคลังภายใต้กฎเกณฑ์อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว	105
นโยบายการเงินภายใต้กฎเกณฑ์อัตราแลกเปลี่ยนคงที่	106
การขยายตัวทางการเงินภายใต้กฎเกณฑ์อัตราแลกเปลี่ยนคงที่	106
ผลการวิเคราะห์	107

	หน้า
ค. การปรับดุลการชำระเงินทางนโยบายการเงิน	110
ตามสมมุติฐานการวิจัย	110
กระบวนการทางนโยบายการเงิน	111
กลยุทธ์การแข่งขันสำหรับนโยบายทางการเงิน	111
การกำหนดเป้าหมายมวลรวมทางการเงิน	111
การกำหนดเป้าหมายอัตราดอกเบี้ย	112
นัยสำคัญของการกำหนดเป้าหมายมวลรวมทางการเงิน	113
กรณีอุดมคติสำหรับการกำหนดเป้าหมายมวลรวมทางการเงิน	113
กรณีน้อยกว่าอุดมคติสำหรับการวางเป้าหมายระยะปานกลาง	
มวลรวมทางการเงิน	115
นัยสำคัญของการกำหนดเป้าหมายอัตราดอกเบี้ย	117
ความไม่แน่นอน : ในเรื่องตารางเส้น IS	117
ความไม่แน่นอนในเรื่องอุปสงค์ต่อเงิน	119
แนวคิดปริมาณเงินโต้แย้งกับเป้าหมายอัตราดอกเบี้ย	121
การวิเคราะห์อื่น ๆ	121
อัตราแลกเปลี่ยนและเงินทุนเคลื่อนย้าย	123
ผลกระทบของเงินทุนไหลเข้าต่อภาวะการเงินและเศรษฐกิจ	124
ผลกระทบของเงินทุนเคลื่อนย้ายต่อเศรษฐกิจไทย	125
ผลการวิเคราะห์: IS-LM Model	130
ประเด็นที่ 1:	
กรณีที่ 1 การเคลื่อนย้ายทุนเป็นศูนย์	130
กรณีที่ 2 การเคลื่อนย้ายทุนอย่างสมบูรณ์	131
ประเด็นที่ 2:	
กรณีที่ 1 การเคลื่อนย้ายทุนเป็นศูนย์	132
กรณีที่ 2 การเคลื่อนย้ายทุนอย่างสมบูรณ์	132
ประเด็นที่ 3:	
กรณีที่ 1 การเคลื่อนย้ายทุนเป็นศูนย์	133
กรณีที่ 2 การเคลื่อนย้ายทุนต่ำ	134

	หน้า
กรณีที่ 3 การเคลื่อนย้ายทุนสูง	135
กรณีที่ 4 การเคลื่อนย้ายทุนสมบูรณ์	135
ง. การปรับดุลการชำระเงินทางนโยบายการคลัง	137
ตามสมมุติฐานการวิจัย	138
จุดมุ่งหมายของนโยบายเศรษฐศาสตร์มหภาค	138
งบประมาณรัฐบาลกลาง	139
ระบบเศรษฐกิจและงบประมาณรัฐบาลกลาง : แนวคิดเครื่องรักษาเสถียรภาพ	
ทางการคลังโดยอัตโนมัติ	140
การขาดดุลเกี่ยวกับเรื่องอะไร?	145
แรงกดดันต่องบประมาณระยะยาว	146
ผลการสังเคราะห์วิจัย	151
จ. การปรับดุลการชำระเงินทางนโยบายการควบคุม	156
การกำหนดภาษีศุลกากรสินค้าเข้า และ การให้เงินอุดหนุน	156
การควบคุมปริมาณการนำเข้าสินค้า	158
การจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ	159
การควบคุมการไหลออกของเงินทุน	160
ระบบอัตราแลกเปลี่ยนหลายอัตรา	161
ผลการสังเคราะห์วิจัย	162
การพิจารณานโยบายทางเศรษฐศาสตร์มหภาค	164
การพิจารณาเชิงปฏิบัติต่อประเทศที่ตัดสินใจกำหนดการควบคุมเงินทุน	165
ฉ. การปรับดุลการชำระเงินทางนโยบายการค้า, ภาษีศุลกากร, และที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร	168
นโยบายการค้า : การค้าเสรี และ การค้าไม่เสรี	168
นโยบายด้านภาษีศุลกากร และ ที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร	169
การจำกัดปริมาณนำเข้า และ การให้เงินอุดหนุน และ การเก็บภาษีตอบโต้	170
การทุ่มตลาด และมาตรการคลุ้มเครือ	171
สถานภาพของประเทศไทยในระบบเศรษฐกิจโลก	172
สถานภาพด้านการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ	177
องค์ประกอบของสินค้า และ วิธีการค้าระหว่างประเทศของไทย	178
การตรวจสอบสถานภาพของประเทศในการมีความสัมพันธ์ทาง	180

	หน้า
ผลการสังเคราะห์วิจัย	184
ข. การปรับดุลการชำระเงินทางทุนสำรอง และ สภาพคล่องระหว่างประเทศ	187
ตามสมมติฐานการวิจัย	187
การเคลื่อนย้ายทุนระหว่างประเทศ	187
ทฤษฎีคลาสสิก ; การโอนเงินภายใต้ระบบมาตรฐานทองคำ	188
ทฤษฎีสสมัยใหม่	190
ความต้องการทุนสำรองระหว่างประเทศ	191
ส่วนประกอบทุนสำรอง และ สภาพคล่องระหว่างประเทศ	192
1. เงินสกุลต่างประเทศ	192
2. ทองคำ	192
3. สิทธิถอนเงินพิเศษ (SDRs)	193
ทุนสำรองระหว่างประเทศของไทย	194
ระดับที่เหมาะสมของทุนสำรองระหว่างประเทศ	194
ผลการสังเคราะห์วิจัย	196
ความมีอิสระเสรีทางการค้าพหุภาคี	196
ทุนสำรองระหว่างประเทศ	197
ข. แบบจำลองเศรษฐกิจสำหรับนโยบายการเงินภายใต้กรอบเป้าหมาย	
อัตราเงินเฟ้อ	201
บทนำ	201
แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค และ การกำหนดเป้าหมายอัตราเงินเฟ้อ	204
แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค	205
โครงสร้างแบบจำลองหลัก	205
แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคธนาคารแห่งประเทศไทย	207
Core Model	209
การใช้แบบจำลองเพื่อการพยากรณ์	210
นโยบายการเงินที่เหมาะสม	210
Flow Chart of the Core Model	211
สมการต่าง ๆ ในแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาค	212

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	219
สรุป : กระบวนการค้นหาคำความรู้	219
โครงสร้างเชิงแนวคิด : คุณลักษณะการเงินและฐานะการลงทุนระหว่างประเทศ	224
อภิปรายผล :	227
โครงสร้างทั่วไป	228
บัญชีทุนและบัญชีทางการเงิน และการเงินเจ้าทางการเงินแก่คุณลักษณะการเงิน	232
การปรับตัวของคุณลักษณะการเงิน	237
ข้อเสนอแนะ :	243
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	257
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	
เอกสารอ้างอิง	259

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
1	กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ, เชิงปริมาณ และ แบบผสม	41
2	การประสมประสานทางเลือกของความรู้ที่ใช้สนับสนุน, การยุทธ์ การสืบค้น และวิธีต่าง ๆ แห่งการวิจัย	42
3	กลยุทธ์ต่าง ๆ เรียงตามลำดับ (Sequential Strategies)	45
	(ก.) การออกแบบเชิงบรรยายเรียงตามลำดับ	45
	(ข.) การออกแบบเชิงสืบค้นเรียงตามลำดับ	46
	(ค.) การออกแบบเชิงแปลค่าเรียงตามลำดับ	46
4	ตุลาการชำระหนี้ของสหรัฐอเมริกา 1999 (พันล้านดอลลาร์)	57
5	ข้อตกลงอัตราแลกเปลี่ยนของชาติสมาชิก IMF	68
6	คุณลักษณะของความต่อเนื่องการวิจัยเชิงคุณภาพ และ เชิงปริมาณ	221

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 นโยบายการเงินในระบบเศรษฐกิจปิด	7
2 นโยบายการคลังในระบบเศรษฐกิจปิด	7
3 นโยบายการเงินภายใต้อัตราแลกเปลี่ยนคงที่	9
4 นโยบายการเงินภายใต้อัตราแลกเปลี่ยนเสรี	10
5 นโยบายการคลังภายใต้อัตราแลกเปลี่ยนคงที่	10
6 นโยบายการคลังภายใต้อัตราแลกเปลี่ยนเสรี	11
7 การกำหนดภาษีศุลกากรสินค้าเข้า	12
8 การให้เงินอุดหนุนสินค้าออก	13
9 ผลกระทบของ VER	16
10 การโอนเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเสรี	21
11 การโอนเงินระหว่างประเทศ: ทฤษฎีสถิตยใหม่	22
12 ทฤษฎีหรือกรอบแนวความคิด	34
13 ระเบียบวิธีวิจัย	40
14 เส้นอุปสงค์และอุปทานเงินตราต่างประเทศ	51
15 การปรับตัวของอัตราแลกเปลี่ยน	52
16 ตลาดเงินตราต่างประเทศ	60
17 ผลกระทบในตลาดเงินตราต่างประเทศของการเพิ่มขึ้นในอุปสงค์ต่อสินค้าเข้า	63
18 ตลาดอัตราแลกเปลี่ยนด้วยอัตราแลกเปลี่ยนคงที่	65
19 ดอลลาร์การค้า และ ระดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	72
20 การป้องกันของระบบเศรษฐกิจภายในประเทศในระบบอัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลงเสรี	75
21 แบบจำลองเส้น IS – LM ในระบบเศรษฐกิจเปิด	84
22 นโยบายการเงินพร้อมกับอัตราแลกเปลี่ยนคงที่	87
23 นโยบายการคลังพร้อมกับอัตราแลกเปลี่ยนคงที่	88
24 นโยบายการคลัง พร้อมด้วยอัตราแลกเปลี่ยนคงที่: ผลที่ได้รับอันเป็นทางเลือก	89
25 นโยบายการเงินพร้อมกับอัตราดอกเบี้ยขึ้นลงเสรี	90

ภาพที่	หน้า
26 นโยบายการคลังพร้อมกับอัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลงเสรี	91
27 นโยบายการเงินพร้อมด้วยอัตราแลกเปลี่ยนคงที่	95
28 นโยบายการคลัง พร้อมด้วยอัตราแลกเปลี่ยนคงที่	96
29 นโยบายการเงินพร้อมด้วยอัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลงเสรี	97
30 นโยบายการคลังพร้อมด้วยอัตราแลกเปลี่ยนขึ้นลงเสรี	98
เส้นโค้ง J Curve	100
ทางเดินของเส้นดุลการชำระเงินดุลยภาพภายใต้การเคลื่อนย้ายทุนไม่สมบูรณ์	103
การขยายตัวทางการเงิน ภายใต้กฎเกณฑ์อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว	104
การขยายตัวทางการเงินภายใต้กฎเกณฑ์อัตราแลกเปลี่ยนคงที่	106
31 กรณีอุดมคติสำหรับการกำหนดเป้าหมายมวลรวมทางการเงิน	113
32 กรณีน้อยกว่าอุดมคติสำหรับการวางเป้าหมายทางการเงิน	115
33 การกำหนดเป้าหมายอัตราดอกเบี้ยพร้อมกับความไม่แน่นอนของ เส้น IS:	
ความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ยเป็นศูนย์ของความต้องการถือเงิน	118
34 การกำหนดเป้าหมายอัตราดอกเบี้ย พร้อมกับความไม่แน่นอนในเส้น IS :	
ความยืดหยุ่นต่ออัตราดอกเบี้ยไม่เป็นศูนย์ของอุปสงค์ต่อเงิน	119
35 การกำหนดเป้าหมายอัตราดอกเบี้ยพร้อมกับความไม่แน่นอนของเส้น LM	120
36 ผลกระทบของการเพิ่มขึ้นในอัตราภาษีเงินได้ส่วนเพิ่ม (t1)	145
37 ผลกระทบของการใช้นโยบายของการเก็บภาษีสินค้าเข้าที่มีต่อดุลการชำระเงิน	157
38 การให้เงินอุดหนุนสินค้าออก	158
39 ผลกระทบของ VER	160
40 ทฤษฎีคลาสสิก: การโอนเงินภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนเสรี	190
41 ทฤษฎีสัมัยใหม่	191
42 แบบจำลองเศรษฐกิจสำหรับนโยบายการเงินภายใต้กรอบ Inflation Targeting	
ภาพที่ 1: แสดงความสัมพันธ์ระหว่างแบบจำลอง การคาดการณ์เศรษฐกิจและ	
การตัดสินใจนโยบายการเงิน	203
ภาพที่ 2: กรอบการดำเนินการในการจัดสร้างแบบจำลอง	205
ภาพที่ 3: Flowchart of the Core Model	211

ภาพที่	หน้า	
43	กระบวนการวิจัยที่เป็นระบบ หรือ วิธีการทางวิทยาศาสตร์	219
44	สรุปข้อค้นพบแบบนิรนัย (Deductive) แบบอุปนัย (Inductive)	222
45	ความสัมพันธ์อันซับซ้อนของตัวแปรทางเศรษฐกิจ	223